

Sygn. akt IV KK 473/22

POSTANOWIENIE

Dnia 21 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wiliński

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 21 grudnia 2022 r.

sprawy **D. S.**

skazanego za czyn z art. 281 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 64 § 1 k.k.

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie

z dnia 6 czerwca 2022 r., sygn. akt VII Ka 239/22

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Częstochowie

z dnia 7 grudnia 2021 r., sygn. akt XI K 1032/21

p o s t a n o w i ł

1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;
2. zwolnić skazanego **D. S.** z kosztów sądowych postępowania kasacyjnego, obciążając nimi Skarb Państwa;
3. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. **A. B.**, Kancelaria Adwokacka w C., kwotę 442,80 zł (czterysta czterdzieści dwa złote i osiemdziesiąt groszy), w tym 23% VAT, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu w postaci sporządzenia i wniesienia kasacji.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 7 grudnia 2021 r., sygn. akt XI K 1032/21, uznano D. S. za winnego popełnienia czynu z art. 281 k.k. i art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 64 § 1 k.k., za co wymierzono mu karę 3 lat pozbawienia wolności, zaliczono tymczasowe aresztowanie na poczet kary oraz orzeczono nawiązkę w wysokości 6.000 zł na rzecz oskarżycielki posiłkowej.

Po rozpoznaniu apelacji obrońcy oskarżonego, wyrokiem Sądu Okręgowego w Częstochowie z dnia 6 czerwca 2022 r., sygn. VII Ka 239/22, utrzymano w mocy zaskarżony wyrok.

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wniósł obrońca skazanego, zaskarżając go w całości i zarzucając:

„1. rażące naruszenie prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 433 § 1 in fine kpk w zw. z art. 440 kpk w zw. z art. 366 § 1 kpk w zw. z art. 167 in fine kpk w zw. z art. 9 § 1 kpk w zw. z art. 193 § 1 kpk w zw. z art. 194 kpk w zw. z art. 202 § 1 i 5 kpk w zw. z art. 201 kpk w zw. z art. 399 § 1 kpk w zw. z art. 6 kpk w zw. z art. 31 § 1 i 2 kk, polegające na przeprowadzeniu nienależytej kontroli odwoławczej i niedostosowaniu się do nakazu orzekania poza granicami zaskarżenia i podniesionymi zarzutami, co skutkowało utrzymaniem w mocy rażąco niesprawiedliwego orzeczenia, wydanego z naruszeniem art. 366 § 1 kpk w zw. z art. 167 in fine kpk w zw. z art. 9 § 1 kpk w zw. z art. 193 § 1 kpk w zw. z art. 194 kpk w zw. z art. 202 § 1 i 5 kpk w zw. z art. 201 kpk w zw. z art. 399 § 1 kpk w zw. z art. 6 kpk w zw. z art. 31 § 1 i 2 kk, oraz opartego o koncepcję, iż w świetle okoliczności niniejszej sprawy oskarżony miał w czasie przypisanego mu czynu zachowaną pełną zdolność rozpoznania znaczenia czynu lub pokierowania swoim postępowaniem, w sytuacji gdy:

* zdiagnozowana choroba psychiczna (schizofrenia paranoidalna), na jaką cierpi oskarżony, a także fakt nadużywania przez oskarżonego substancji psychoaktywnych (w wywiadzie), wydają się stać na przeszkodzie takiemu stwierdzeniu,

* opinia sądowo-psychiatryczna jest niepełna, niejasna i wewnętrznie sprzeczna, gdyż:

- oparta została na niewystarczającym (niepełnym) materiale

(dokumentacji) z leczenia oskarżonego i nie udzielono w niej odpowiedzi na piąte (5) pytanie zawarte w postanowieniu prokuratora [k. 83],

- jej sformułowanie nie pozwala na zrozumienie wyrażonych w niej ocen i poglądów, a także sposobu dochodzenia do nich,

- zawiera wykluczające się oceny i wnioski,

- * w wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie z dnia 11.04.2012 r., sygn. akt II K 34/11, który stanowił podstawę przyjęcia popełnienia przez oskarżonego zarzucanego mu czynu w warunkach recydywy z art. 64 § 1 kk, zastosowano art. 31 § 2 kk [k. 90-98],

- * z ogólnodostępnych źródeł wynika, że przyczyną zachowań agresywnych u chorujących na schizofrenię jest m.in. współistnienie lub nadużywanie substancji psychoaktywnych, zatem biorąc pod uwagę informacje zawarte w opinii sądowo-psychiatrycznej i jej wnioski końcowe, z których wynika m.in., że oskarżony jest uzależniony od narkotyków, zachodziły podstawy do tego, aby pochylić się i wnikliwie rozważyć, czy w związku z czynem zarzucanym oskarżonemu, w stosunku do oskarżonego zachodzi któraś z przesłanek, o których mowa w art. 31 § 1 i 2 kk,

- * stan zdrowia oskarżonego (schizofrenia paranoidalna), nadużywanie przez oskarżonego substancji psychoaktywnych (w wywiadzie), oraz fakt, że opinia sądowo-psychiatryczna nie została poprzedzona badaniem psychologicznym oskarżonego, uzasadniał dopuszczenie przez Sąd I instancji z urzędu dowodu z opinii biegłego psychologa w celu oceny sprawności intelektualnej oskarżonego, stopnia rozwoju intelektualnego oraz poziomu rozumienia norm społeczno-prawnych, a następnie dopuszczenie dowodu z uzupełniającej opinii sądowo-psychiatrycznej lub dowodu z opinii innych biegłych psychiatrów, w oparciu o wnioski biegłego psychologa,

- * stan zdrowia oskarżonego (schizofrenia paranoidalna), a także nadużywanie przez oskarżonego substancji psychoaktywnych (w wywiadzie) w konfrontacji z opinią biegłych psychiatrów oraz danymi o karalności oskarżonego z KRK [k. 88-89], z których wynika, że w większości przypadków czyny, których dopuścił się oskarżony, popełnione zostały w warunkach art. 31 kk, uzasadniał dopuszczenie przez Sąd I instancji z urzędu dowodu z

uzupełniającej opinii sądowo-psychiatrycznej lub dowodu z opinii innych biegłych psychiatrów, gdyż tylko w ten sposób możliwe było ustalenie przyczyn, które legły u podstaw opinii biegłych psychiatrów, którzy nie dopatrzyli się związku pomiędzy stanem zdrowia oskarżonego, a zarzucanym mu czynem;

co w konsekwencji powoduje, że:

na skutek nieuwzględnienia z urzędu uchybień popełnionych przez Sąd I instancji, utrzymano w mocy orzeczenie, które nie da się pogodzić ze społecznym poczuciem sprawiedliwości, zwłaszcza przez wzgląd na kwalifikację prawną czynu zarzucanego i następnie przypisanego oskarżonemu i w konsekwencji wymiar orzeczonej wobec oskarżonego kary;

2. rażące naruszenie prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 170 § 3 kpk w zw. z art. 458 kpk w zw. z art. 452 § 2 kpk w zw. z art. 427 § 3 kpk w zw. z art. 457 § 3 kpk, poprzez brak odniesienia się przez Sąd odwoławczy do dowodu zawnioskowanego w apelacji obrońcy, tj. zaświadczenia lekarskiego z dnia 5.01.2022 r., wydanego przez lekarza psychiatrę M. S., i w konsekwencji brak jego ujawnienia i przeprowadzenia na rozprawie, gdyż w aktach sprawy, w tym w protokole rozprawy odwoławczej, brak jest postanowienia dowodowego dotyczącego tego wniosku (Sąd odwoławczy nie podjął żadnej decyzji procesowej w tej mierze), w sytuacji gdy potrzeba poczynienia dodatkowych ustaleń faktycznych w ramach postępowania kontrolnego powinna zostać rzetelnie rozważona w związku z treścią wniosku dowodowego zawartego w apelacji, z którego wynika, że oskarżony „ma ustalone rozpoznanie choroby psychicznej schizofrenii paranoidalnej” i „mimo stosowanych leków nadal manifestuje objawy choroby”, zaś „ewent. kara o charakterze izolacyjnym (pobyt w Z.K.) z dużym prawdopodobieństwem nasili objawy psychozy w tym ryzyko podejmowania kolejnych prób samobójczych. Pacjent wymaga dalszej terapii psychiatrycznej (diagnostyki i ew. terapii uzależnień)” [k. 259], co podaje w wątpliwość wnioski opinii sądowo-psychiatrycznej i ustalenie, że w świetle okoliczności niniejszej sprawy oskarżony miał w czasie przypisanego mu czynu zachowaną pełną zdolność rozpoznania znaczenia czynu lub pokierowania swoim postępowaniem, przy czym powyższe naruszenie mogło mieć istotny

wpływ na treść zaskarżonego wyroku, ponieważ kwestia ewentualnego wpływu zdiagnozowanej u skazanego choroby psychicznej na ocenę jego poczytalności w chwili czynu nie została rozstrzygnięta w oparciu o opinię wydaną zgodnie z wykładnią przepisu art. 201 kpk, zwłaszcza, że w opinii nie udzielono odpowiedzi na piąte (5) pytanie zawarte w postanowieniu prokuratora [k. 83], ponadto kwestia poczytalności ma zawsze kluczowe znaczenie w sprawie, albowiem wpływa na ustalenie winy sprawcy, a w przypadku zaistnienia warunków z art. 31 § 2 kk, ma istotne znaczenie dla ustalenia stopnia winy, a w konsekwencji dla wymiaru kary;

co w konsekwencji skutkowało:

3. rażącym naruszeniem prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a to art. 433 § 1 kpk w zw. z art. 452 § 2 kpk a contrario w zw. z art. 167 in fine kpk w zw. z art. 9 § 1 kpk w zw. z art. 193 § 1 kpk w zw. z art. 194 kpk w zw. z art. 202 § 1 i 5 kpk w zw. z art. 201 kpk w zw. z art. 399 § 1 kpk w zw. z art. 458 kpk w zw. z art. 6 kpk w zw. z art. 33 § 1 i 2 kk, poprzez brak podjęcia przez Sąd odwoławczy z urzędu czynności zmierzających do poszerzenia i weryfikacji materiału dowodowego w oparciu o uzupełniającą opinię biegłych psychiatrów lub w oparciu o opinię innych biegłych psychiatrów, ewentualnie również w oparciu o opinię biegłego psychologa, w sytuacji, gdy:

* zdiagnozowana choroba psychiczna (schizofrenia paranoidalna), na jaką cierpi oskarżony, a także fakt nadużywania przez oskarżonego substancji psychoaktywnych (w wywiadzie), wydają się stać na przeszkodzie stwierdzeniu, że w świetle okoliczności niniejszej sprawy oskarżony miał w czasie przypisanego mu czynu zachowaną pełną zdolność rozpoznania znaczenia czynu lub pokierowania swoim postępowaniem,

* opinia sądowo-psychiatryczna jest niepełna, niejasna i wewnętrznie sprzeczna, gdyż:

- oparta została na niewystarczającym (niepełnym) materiale (dokumentacji) z leczenia oskarżonego i nie udzielono w niej odpowiedzi na piąte (5) pytanie zawarte w postanowieniu prokuratora [k. 83],

- jej sformułowanie nie pozwala na zrozumienie wyrażonych w niej ocen i

poglądów, a także sposobu dochodzenia do nich,

- zawiera wykluczające się oceny i wnioski,

- * w wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie z dnia 11.04.2012 r., sygn. akt II K 34/11, który stanowił podstawę przyjęcia popełnienia przez oskarżonego zarzucanego mu czynu w warunkach recydywy z art. 64 § 1 kk, zastosowano art. 31 § 2 kk [k. 90-98],

- * z ogólnodostępnych źródeł wynika, że przyczyną zachowań agresywnych u chorujących na schizofrenię jest m.in. współistnienie lub nadużywanie substancji psychoaktywnych, zatem biorąc pod uwagę informacje zawarte w opinii sądowo-psychiatrycznej i jej wnioski końcowe, a także treść załączonego do apelacji zaświadczenia lekarskiego z dnia 5.01.2022 r., wydanego przez lekarza psychiatrę M. S., z którego wynika, że oskarżony „ma ustalone rozpoznanie choroby psychicznej schizofrenii paranoidalnej” i „mimo stosowanych leków nadal manifestuje objawy choroby”, zaś „ewent. kara o charakterze izolacyjnym (pobyt w Z.K.) z dużym prawdopodobieństwem nasili objawy psychozy w tym ryzyko podejmowanie kolejnych prób samobójczych. Pacjent wymaga dalszej terapii psychiatrycznej (diagnostyki i ew. terapii uzależnień)” [k. 259], zachodziły podstawy do tego, aby pochylić się i wnikliwie rozważyć, czy w związku z czynem zarzucanym oskarżonemu, nie zachodzi w stosunku do oskarżonego któraś z przesłanek, o których mowa w art. 31 § 1 i 2 kk,

- * stan zdrowia oskarżonego (schizofrenia paranoidalna), nadużywanie przez oskarżonego substancji psychoaktywnych (w wywiadzie), oraz fakt, że opinia sądowo-psychiatryczna nie została poprzedzona badaniem psychologicznym oskarżonego, uzasadniał dopuszczenie przez Sąd odwoławczy z urzędu dowodu z opinii biegłego psychologa w celu oceny sprawności intelektualnej oskarżonego, stopnia rozwoju intelektualnego oraz poziomu rozumienia norm społeczno-prawnych, a następnie dopuszczenie dowodu z uzupełniającej opinii sądowo-psychiatrycznej lub dowodu z opinii innych biegłych psychiatrów, w oparciu o wnioski biegłego psychologa,

- * stan zdrowia oskarżonego (schizofrenia paranoidalna), a także nadużywanie przez oskarżonego substancji psychoaktywnych w wywiadzie)

konfrontacji z opinią biegłych psychiatrów, a także załączonym do apelacji zaświadczeniem lekarskim z dnia 5.01.2022 r, wydanym przez lekarza psychiatrę M. S., oraz danymi o karalności oskarżonego z KRK [k. 88-89], z których wynika, że w większości przypadków czyny, których dopuścił się oskarżony, •popołnione zostały w warunkach art. 31 kk, uzasadniał podjęcie przez Sąd odwoławczy z urzędu czynności zmierzających do poszerzenia i weryfikacji materiału dowodowego w oparciu o uzupełniającą opinię biegłych psychiatrów lub w oparciu o opinię innych biegłych psychiatrów, ewentualnie również opinię biegłego psychologa, gdyż tylko w ten sposób możliwe było ustalenie przyczyn, które legły u podstaw opinii biegłych psychiatrów, którzy nie dopatrzyli się związku pomiędzy stanem zdrowia oskarżonego, a zarzucanym mu czynem,

co w konsekwencji powoduje, że:

na skutek zaniechania podjęcia przez Sąd odwoławczy z urzędu czynności zmierzających do poszerzenia i weryfikacji materiału dowodowego, utrzymano w mocy orzeczenie, które nie da się pogodzić ze społecznym poczuciem sprawiedliwości, zwłaszcza przez wzgląd na kwalifikację prawną czynu zarzucanego i następnie przypisanego oskarżonemu i w konsekwencji wymiar orzeczonej wobec oskarżonego kary;

a ponadto zarzucam:

4. rażące naruszenie prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 433 § 1 in fine kpk w zw. z art. 440 kpk, polegające na przeprowadzeniu nienależytej kontroli odwoławczej i niedostosowaniu się do nakazu orzekania poza granicami zaskarżenia i podniesionymi zarzutami, co skutkowało utrzymaniem w mocy rażąco niesprawiedliwego orzeczenia, opartego o koncepcję, że czyn zarzucany oskarżonemu w a/o i następnie przypisany oskarżonemu w wyroku Sądu I instancji, wyczerpuje znamiona typu podstawowego z art. 281 kk i art. 157 § 1 kk, podczas gdy okoliczności zdarzenia oraz stopień społecznej szkodliwości wynikający z wysokości szkody (9,98 zł), sposobu działania, motywacji i zachowania oskarżonego, w tym jego wyjaśnień, a także fakt zdiagnozowanej u oskarżonego choroby psychicznej (schizofrenia paranoidalna) i uzależnienia od

narkotyków, mogą wskazywać na brak realizacji znamion czynu z art. 281 kk i 157 § 1 kk, zaś ewentualnie - w przypadku niepodzielenia powyższego - mogą stanowić co najwyżej wypadek mniejszej wagi kwalifikowany z art. 283 kk,

co w konsekwencji powoduje, że:

na skutek nieuwzględnienia z urzędu uchybień popełnionych przez Sąd I instancji, utrzymano w mocy orzeczenie, które nie da się pogodzić ze społecznym poczuciem sprawiedliwości, zwłaszcza przez wzgląd na kwalifikację prawną czynu zarzucanego i następnie przypisanego oskarżonemu i w konsekwencji wymiar orzeczonej wobec oskarżonego kary;

5. rażące naruszenie prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 433 § 2 kpk w zw. z art. 457 § 3 kpk w zw. z art. 424 kpk, polegające na niepełnym i nienależytym rozpoznaniu zarzutów apelacji w zakresie rażącej niewspółmierności kary, kwestionujących orzeczoną wobec oskarżonego karę pozbawienia wolności w wymiarze 3 lat pozbawienia wolności, i w konsekwencji zaakceptowanie przez Sąd odwoławczy ustaleń dokonanych przez Sąd I instancji w zakresie odmowy okolicznościom przemawiającym na korzyść skazanego, w tym za nadzwyczajnym złagodzeniem kary, przy jednoczesnym poprzestaniu wyłącznie na okolicznościach dla oskarżonego niekorzystnych, co skutkowało utrzymaniem w mocy orzeczenia dotkniętego tymi uchybieniami, oraz nieprzytoczeniu w sposób wystarczający okoliczności, które Sąd miał na względzie przy wymiarze kary, co w konsekwencji nie pozwala ocenić zaskarżonego wyroku w kwestii współmierności orzeczonej kary.

Jednocześnie, kierując się osobistym wnioskiem skazanego D. S. z dnia 20.06.2022 r. o wyznaczenie obrońcy z urzędu w celu sporządzenia i podpisania kasacji od wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie z dnia 6.06.2022 r. oraz zapatrywaniem wyrażonymi w uzasadnieniu zdania odrębnego SSO- A. S. i powołanym tam orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i Sądu Najwyższego [k. 290-304v], mając na uwadze potrzebę ochrony interesów procesowych skazanego, powyższemu wyrokowi zarzucam również:

6. rażące naruszenie prawa procesowego, określone w art. 439 § 1 pkt 2 kpk,

poprzez rozpoznanie sprawy oskarżonego D. S. przez skład Sądu odwoławczego, w którym zasiadała osoba powołana na urząd sędziego Sądu Okręgowego w Częstochowie na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8.12.2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3), co mogło skutkować naruszeniem prawa oskarżonego do rzetelnego procesu sądowego.”

Mając na uwadze powyższe, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz uchylenie poprzedzającego go wyroku Sądu I instancji i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Częstochowie do ponownego rozpoznania; nadto o zasądzenie na rzecz obrońcy skazanego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu tytułem sporządzenia, podpisania i wniesienia kasacji, według stawki określonej w § 11 ust. 3 pkt 1) rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800 ze zm.), z uwzględnieniem wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23.04.2020 r. w sprawie o sygn. akt SK 66/19 (Dz.U. z 2020 r. poz. 769); ewentualnie o zasądzenie kosztów pomocy prawnej w stawce wynoszącej 150% opłaty, powiększonej o należny podatek VAT, albowiem nie zostały one uiszczone ani w całości ani w części.

W odpowiedzi na kasację Zastępca Prokuratora Częstochowa-Północ w Częstochowie wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście bezzasadna.

Zgodnie z art. 523 § 1 k.p.k. kasacja może być wniesiona tylko z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. lub innego rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. Podnoszone w kasacji zarzuty muszą wskazywać na rażące naruszenie prawa, do którego doszło w postępowaniu odwoławczym, co w konsekwencji mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia sądu odwoławczego. Celem postępowania kasacyjnego jest bowiem

wyeliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń dotkniętych poważnymi wadami w postaci bezwzględnych przyczyn odwoławczych lub innych naruszeń prawa, ale o charakterze rażącym, a jednocześnie takich, które mogły mieć istotny wpływ na treść orzeczenia.

Analizując pierwszy i trzeci z zarzutów kasacji, których argumentacja jest zbieżna, podkreślenia wymaga, że Sądy obu instancji miały na uwadze, że u oskarżonego zdiagnozowano schizofrenię paranoidalną i nadużywanie substancji psychoaktywnych, ale biegli w opinii sądowo-psychiatrycznej zgodnie i jednoznacznie uznali, że nie ma związku między tymi diagnozami, a przestępczym działaniem D.S. polegającym na kradzieży rozbójniczej dwóch napojów energetycznych. Opinia biegłych nie była kwestionowana przez obronę w toku postępowania rozpoznawczego, dopiero na etapie postępowania kasacyjnego, gdzie skarżący zarzuca nieuwzględnienie przez Sąd odwoławczy wskazanych racji z urzędu. Wbrew twierdzeniom obrońcy, sporządzona przez biegłych opinia nie dawała podstaw do jej kontestowania, została poparta badaniem psychologicznym oskarżonego (jej podstawą były: badanie bezpośrednie w szpitalu psychiatrycznym, akta sprawy i dokumentacja medyczna). Nie można upatrywać sprzeczności ww. opinii w uznaniu poczytalności skazanego *tempore criminis* z jednoczesnym zdiagnozowaniem u niego choroby psychicznej. Stawianie zarzutu braku dopuszczenia dowodu z urzędu w postaci opinii uzupełniającej lub z innego zespołu biegłych, w sytuacji gdy w toku postępowania nie ujawniły się wątpliwości w kwestii oceny poczytalności skazanego, jest nieuzasadnione. Nie zmienia tego akcentowana przez obronę okoliczność, że w opinii biegłych nie udzielono odpowiedzi na pytanie 5. dotyczące tego, czy zachodzi wysokie prawdopodobieństwo popełnienia przez podejrzanego czynu o znacznej społecznej szkodliwości i czy ewentualne pozostawienie podejrzanego w warunkach pozbawienia stanowi poważne niebezpieczeństwo dla jego zdrowia i życia (k. 83 i 135). Pierwszy człon tego pytania miałby znaczenie, gdyby u podejrzanego stwierdzono okoliczności uprawniające do umieszczenia w szpitalu psychiatrycznym, co nie miało miejsca, zaś drugi człon - przede wszystkim na etapie postępowania wykonawczego. W tej sytuacji brak odpowiedzi na to pytanie nie czyni opinii niepełną w kontekście oceny stanu psychicznego oskarżonego w

czasie popełnienia czynu, która stanowi esencję zarzutu kasacyjnego. Subiektywna opinia obrońcy o zasadności ustalenia niepoczytalności sprawcy na podstawie danych KRK czy „ogólnodostępnych źródeł” są niewystarczające dla podważenia ww. opinii i decyzji Sądów obu instancji.

Odnosząc się do drugiego zarzutu kasacyjnego, wskazać należy, że Sąd odwoławczy ustosunkował się do twierdzeń podnoszonych w apelacji, które zawnioskowany dowód - zaświadczenie lekarskie z dnia 5.01.2022 r. miało potwierdzić, wskazując, że wykazywanie przez skazanego dolegliwości natury psychicznej, potrzeba leczenia i ryzyko podejmowania przez niego prób samobójczych, nie mogą powodować jego łagodniejszego traktowania przy ustaleniu zakresu odpowiedzialności karnej. W istocie te okoliczności mają znaczenie dla zasadności wykonywania kary izolacyjnej, a więc na etapie postępowania wykonawczego, nie zaś postępowania rozpoznawczego. Wskazane argumenty nie nasuwają wątpliwości do ocenionej przez biegłych kwestii poczytalności oskarżonego.

Ustosunkowując się do kolejnych zarzutów kasacji, wskazać należy, że zarówno ocena stopnia społecznej szkodliwości czynu, jak i wystąpienia wypadku mniejszej wagi, nie dotyczą kwestii prawa materialnego i kwalifikacji prawnej czynu, jak wskazuje obrońca w petitum kasacji, lecz ustaleń faktycznych, których na tym etapie nie można kwestionować. Sądy obu instancji rozważyły stopień społecznej szkodliwości, uznając go za znaczny. Nadto w przypadku przestępstw rozbójniczych zasadnicza ocena pod kątem typu uprzywilejowanego (wypadek mniejszej wagi) dotyczy skali przemocy (a nie np. wartości mienia), co do której Sąd odwoławczy wypowiedział się jasno wskazując, że zachowanie D.S. wobec ekspedientki było brutalne i niewspółmierne do okoliczności. Natomiast stan psychiczny oskarżonego, jak ustalono w postępowaniu, nie miał wpływu na zachowanie kryminalne sprawcy. Wbrew twierdzeniom skarżącego, Sąd odwoławczy rozważył również szczegółowo zarzut dotyczący niewspółmierności kary, który stanowił przecież jedyny zarzut apelacji, odnosząc się przy tym do okoliczności decydujących o wymiarze kary, a także argumentów obrony w tym zakresie, w tym m.in. leczenia psychiatrycznego skazanego, kwestii przyznania się do winy.

Wreszcie przechodząc do ostatniego z zarzutów kasacji, zauważenia wymaga, że obrońca nie podał innej argumentacji na jego poparcie od tej zawartej w zdaniu odrębnym sędziego A. S.. Zgodnie z przywołaną w kasacji uchwałą trzech Izb Sądu Najwyższego z dnia 23.01.2020 r., BSA I-4110-1/20, dla przyjęcia istnienia przesłanki z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. konieczne jest wskazanie i wykazanie okoliczności, które w konkretnej sprawie przesądziły, że sędzia powołany przez wadliwie obsadzoną KRS – w niniejszym przypadku SSO- M. M. – nie spełnia standardu sądu bezstronnego. Także uchwała składu siedmiu sędziów SN z dnia 2 czerwca 2022 r., sygn. I KZP 2/22 wskazuje, że „brak podstaw do przyjęcia *a priori*, że każdy sędzia sądu powszechnego, który uzyskał nominację w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r., nie spełnia minimalnego standardu bezstronności i każdorazowo sąd z jego udziałem jest nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.”. W kasacji, za wyjątkiem tego, że SSO- M. M. została powołana przed wadliwie obsadzoną KRS oraz pełniła wcześniej funkcję sędziego sądu dyscyplinarnego i wiceprezesa Sądu Rejonowego, nie wskazano innych argumentów uprawniających do uznania bezstronności sędziego w niniejszej sprawie. Nie wykazano jednak wyraźnego związku między wskazanymi funkcjami a procedurą powołania M. M. na urząd sędziego Sądu Okręgowego, której przebieg, jak opisano w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, nie odbiegał od przyjętych ustawowo standardów.

Z powyższych względów, nie dopatrując się w przedmiotowej sprawie zaistnienia którejkolwiek z wymienionych w treści art. 439 k.p.k. bezwzględnych przyczyn odwoławczych ani innej rażącej obrazę prawa mogącej mieć istotny wpływ na treść orzeczenia Sądu II instancji, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 535 § 3 k.p.k., zdecydował o oddaleniu kasacji obrońcy skazanego, jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy postanowił zwolnić skazanego D.S. z obowiązku ponoszenia kosztów sądowych postępowania kasacyjnego, dostrzegając jego trudną sytuację materialną, zwolnienie z kosztów sądowych w obu instancjach i z opłaty kasacyjnej, a także okoliczność korzystania z obrony z urzędu.

Uznając wniosek obrońcy o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu w postaci sporządzenia i wniesienia kasacji za

zasadny w części, Sąd Najwyższy na podstawie § 17 ust. 3 pkt 1 w zw. z § 4 ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. Dz.U.2019.18 j.t.) zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. B. kwotę 442,80 zł, w tym 23% VAT, nie dostrzegając szczególnego nakładu pracy adwokata czy dużej złożoności sprawy, które mogłyby dać asumpt do podwyższenia podstawowej stawki wynagrodzenia. Sąd Najwyższy nie znalazł również podstaw do zastosowania w niniejszej sprawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, które reguluje wynagrodzenie adwokatów z wyboru. W przywołanym wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 kwietnia 2020 r., sygn. akt SK 66/19, stwierdzono niezgodność z określonymi przepisami Konstytucji § 4 ust. 1 uprzednio obowiązującego rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. poz. 1801), na gruncie spraw cywilnych. Wprawdzie wyrażone w tym wyroku zapatrywanie, że ww. rozporządzenie niezasadnie zróżnicowało stawki adwokatów z wyboru i z urzędu, pozostaje również na gruncie aktualnie obowiązującego stanu prawnego niepozbawione racji, to jednak jest niewystarczające do wyciągnięcia wniosku o obowiązku zastosowania do działającego w postępowaniu karnym obrońcy z urzędu przepisów dotyczących obrońców z wyboru w zakresie wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie kasacji.

Z tych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[as]